

NUTOPIA!

Dubbel feest! Tijdens de Opening van het nieuwe Architectuurjaar op dinsdag 29 januari vierde CASA niet alleen zijn vijftiende verjaardag, maar ook dat het in 2019 een eeuw geleden is dat het Bauhaus werd opgericht, dat stond voor vooruitstrevende vormgeving en utopische vergezichten. Reden genoeg voor CASA om het nieuwe jaarthema aan de Bauhausbeginselen op te hangen, want ook onze tijd vraagt om innovatieve, idealistische architectuur en stedenbouw.

Van de integratie van de verschillende kunsten en techniek tot het prefab-bouwpakket, de erfenis van het Bauhaus, 'een van de meest revolutionaire scholen in de architectuurgeschiedenis', is tot op de dag van vandaag alom. Hoofdspreker Mels Crouwel, medeoprichter van het befaamde bureau Benthem-Crouwel Architects en voormalig Rijksbouwmeester, schetste in een boeiende presentatie vol anekdotes uit de eigen praktijk de impact daarvan, met name ook op Arnhem. Het Bauhaus wordt niet alleen weerspiegelt in de glasvliesgevels van Rietvelds academiegebouw aan Onderlangs. Zo hebben we de Blauwe Golven – 'een kunstwerk van nationaal belang', aldus Crouwel – te danken aan Johannes Itten, wiens kleurenleer naar een 3.0 versie werd vertaald door Peter Struycken, toentertijd hoofddocent aan de 'Arnhemse School'. Wie er oog voor heeft ziet ook een duidelijke lijn lopen van Neuferts architectenboek en Oscar Schlemmers Bauhausballet naar de kostuums van de Japanse couturier Kansai Yamamoto voor David Bowie en de Water Dress, die 'Arnhems meisje' Iris van Herpen ontwierp. Overigens in samenwerking met Jan van Benthem en Mels Crouwel en daarmee een cross-over van mode, bouwkunst en techniek in de beste Bauhaustraditie. Ondanks zijn golvende vormen sluit zelfs Arnhem CS zich door de grondige analyse van conculega Ben van Berkel hierbij aan.

De invloed van het Bauhaus is echter onmiskenbaar aanwezig in de ontwerpen van Benthem-Crouwel zelf; zie het minimalistische glaspaviljoen voor Sonsbeek 86 of het ontwerp voor de vernieuwbouw van Museum Arnhem, dat eveneens in dienst staat van de kunst. Zoals de helling het voornaamste uitgangspunt vormde in 1986, zo is de stuwwal dat nu. 'Het is een van de mooiste plekken van de stad met een rijke historie'. Het ontwerp, waaraan zijn bureau werkt, is erop gericht om de omgeving, de natuur en de uitzichten meer bij het museum te betrekken. In het verlengde daarvan benadrukte Crouwel het belang van meer verbindingen tussen Bovenover en Onderlangs en van de stad naar het museum via ArtEZ en de Blauwe Golven; met een beetje meer ambitie kan de creatieve corridor zelfs zo rond het hele centrum worden getrokken. Hier ligt een opgave voor het stadsbestuur, 'dan zorgen wij voor de rest'. 'Architecten toveren met ruimte en materie', sprak burgemeester Ahmed Marcouch eerder die avond, nadat hij het CASA-cahier 2018 uit handen van CASA-voorzitter Marco de Wilde in ontvangst had genomen. Als het misgaat 'heeft iedereen ineens interesse voor architectuur', de magie zit in de juiste balans tussen architectuur en zijn omgeving.

De zoektocht naar die 'magie' of 'optimale balans' is waar CASA in feite al vijftien jaar voor staat. Aan het begin van de avond blikte Edwin Verdurmen, een van de oprichters van CASA, terug op de begintijd: 'het pionieren in het ketelhuis van de Coberco-fabriek'. Het ging toen onder andere over de drugsboot, de torens bij het station en natuurlijk Rijnboog. De volgende vijf jaar, inmiddels in Showroom Arnhem, stonden in het teken van de vastgoedcrisis. Doordat nagenoeg alle bouwprojecten stil kwamen te liggen, ging CASA niet volgen maar steeds meer agenderen met onderwerpen als bottom-up initiatieven en zelfbouw. Na de vastgoedcrisis kwam de klimaatcrisis en verschoof de focus steeds meer naar duurzame ontwikkeling, zeker in het afgelopen jaar met thema's als de circulaire en klimaat-neutrale stad. In het verlengde daarvan gaat CASA in 2019 op zoek naar innovatie en idealisme in de hedendaagse architectuur en stedenbouw onder het motto: NUTOPIA!

Tot slot kondigde Verdurmen een organisatorische verandering aan: na anderhalf decennium als directeur draagt hij zijn taken over aan Ton Schulte en Inge Stevens, die respectievelijk de artistieke en zakelijke leiding op zich nemen. Na een spontane ovatie werd hij gehuldigd door CASA-voorzitter Marco de Wilde vanwege de belangrijke bijdrage die CASA onder zijn leiding aan de ontwikkeling van de stad heeft geleverd. 'Jij hebt ontzettend veel voor Arnhem betekend'.